

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Ured za reviziju budžeta-proračuna F BiH
Sarajevo

UR - 026-02, 012-02/02

IZVJEŠTAJ – IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANSIJSKOG-FINANCIJSKOG POSLOVANJA
NA DAN 31.12.2001. GODINE

FEDERALNO MINISTARSTVO PROMETA I KOMUNIKACIJA
FEDERALNA DIREKCIJA CIVILNE AVIJACIJE
M O S T A R

Mostar, maj/svibanj 2002. godine

MENADŽMENTU FEDERALNE DIREKCIJE CIVILNE AVIJACIJE

IZVJEŠTAJ – IZVJEŠĆE REVIZORA

Obavili smo reviziju finansijskog poslovanja **Federalne Direkcije Civilne Avijacije** za period 01.07. – 31.12.2001.godine. Za ovo poslovanje odgovornost snosi menadžment Direkcije. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovom finansijskom poslovanju na osnovu izvršene revizije.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine F BiH", broj 48/99) i INTOSAI standardima («Sl. novine F BiH», broj 6/2001). Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo reviziju tako da pribavimo dovoljno dokaza da u računovodstvenim knjigama nema značajnog pogrešnog prikazivanja podataka i da je ista obavljena u skladu sa etičkim kodeksima za revizore u javnom sektoru. Revizija uključuje ispitivanja dokaza kojima se potkrepljuju iznosi u računovodstvenim knjigama na osnovu testiranja. Revizija takođe uključuje ocjenjivanje primijenjenih računovodstvenih principa i značajnih procjena učinjenih od strane računovodstva. Smatramo da naša revizija obezbjeđuje adekvatnu osnovu za formiranje našeg mišljenja. Nalaz revizije dostavlja se zainteresovanim korisnicima kod kojih treba razviti povjerenje u vjerodostojnost i pouzdanost prezentiranih informacija.

Nakon obavljene revizije skrećemo pažnju na sljedeće činjenice:

U periodu od 01.01.- 30.06.2001. godine poslovanje Federalne direkcije civilne avijacije se odvijalo preko jedinstvenog računa Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i kao takvo je predmet revizije finansijskih izvještaja na dan 31.12.2001. godine Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Od 01.07.2001. godine Direkcija posluje preko vlastitog transakcijskog KM računa i preko deviznog računa. Računovodstvene knjige Direkcije odražavaju finansijske transakcije za period 01.07. – 31.12.2001. godine koje su se odvijale preko transakcijskog KM računa. Transakcije preko deviznog računa nisu prikazane u računovodstvenim knjigama.

Otvaranje transakcijskog računa i odvajanje Direkcije od Federalnog ministarstva prometa i komunikacija nije pratila izrada diobenog bilansa, tako da Direkcija ne raspolaže informacijom o stanju svoje imovine na dan odvajanja, niti na dan 31.12.2001. godine.

Poslovanje Direkcije preko transakcijskog KM računa sastavni je dio finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva prometa i komunikacija na dan 31.12.2001. godine.

Direkcija nije sačinila finansijske izvještaje za period 01.07. – 31.12.2001. godine na osnovu računovodstvenih knjiga, što je kao budžetski korisnik bila dužna sačiniti.

Računovodstvene knjige djelimično odražavaju finansijsko poslovanje Direkcije za period 01.07. – 31.12.2001. godine.

Zbog gore navedenih činjenica smatramo da opseg naše revizije nije bio dovoljan da na temelju njega izrazimo mišljenje o finansijskom poslovanju Direkcije, te se stoga suzdržavamo od izražavanja mišljenja.

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Branko Kolobarić, dipl. oec.

GENERALNI REVIZOR

---

mr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

1. UVOD

Na osnovu ovlaštenja, a u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna u FBiH i INTOSAI – međunarodnim revizijskim standardima, obavljena je revizija finansijskog/financijskog poslovanja Federalne Direkcije Civilne Avijacije (u daljem tekstu Direkcija) za period 01.07. – 31.12.2001. godine.

Ured za reviziju budžeta/proračuna FBiH prvi put vrši reviziju finansijskog/financijskog poslovanja Federalne Direkcije Civilne Avijacije.

Reviziju finansijskog/financijskog poslovanja za godinu koja završava na dan 31.12.2001. godine, obavili su:

- Gadžić Vedranka, dipl. oec. – ovlašteni revizor
- Karić Maida, dipl. oec. – revizor

Revizija je obavljena u periodu od 08.04.2002. godine do 14.05.2002. godine, sa prekidima, u prostorijama Direkcije u Mostaru i Sarajevu uz prisustvo ovlaštenih predstavnika Direkcije.

2. OPĆI DIO

Federalna Direkcija Civilne Avijacije osnovana je Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o Federalnim ministarstvima i drugim tijelima Federalne uprave (Sl. novine FBiH br. 48/99) kao sastavni dio Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Direkcijom rukovodi Direktor koji je za svoj rad odgovoran nadležnom Ministru.

Sjedište Direkcije je u Mostaru, ul. Dr. Ante Starčevića bb. Direkcija ima na raspolaganju iznajmljeni poslovni prostor u Sarajevu, ul. Ćemaluša br. 6.

Na dan 31.12.2001. godine u Direkciji su bila uposlena 44 djelatnika, a po sistematizaciji je predviđeno 161 radno mjesto.

Obzirom da je Direkcija osnovana krajem 1999. godine, njeno finansijsko poslovanje tokom 2000. godine i u prvoj polovini 2001. godine se obavljalo preko jedinstvenog računa Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Od 01.07.2001. godine Direkcija je poslovala preko svog vlastitog transakcijskog računa. Poslovanje Direkcije za period 01.01. – 30.06.2001. godine je predmet revizije finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Direkcija nije sačinila finansijske izvještaje za 2001. godinu, a njeno finansijsko poslovanje je uključeno u finansijske izvještaje Federalnog ministarstva prometa i komunikacija koji su sačinjeni na propisanim obrascima. Računovodstvene knjige Direkcije djelimično odražavaju njeno finansijsko poslovanje za period 01.07. – 31.12.2001. godine jer njeno poslovanje preko deviznog računa nije u njima evidentirano.

3. CILJ REVIZIJE

Revizija finansijskog poslovanja Federalne Direkcije Civilne Avijacije za 2001. godinu izvršena je sa ciljem da transparentno prikaže poslovanje Federalne Direkcije Civilne Avijacije za period od 01.07. – 31.12.2001. godine, **te da ustanovi revizijsko mišljenje o tome:**

- **Da li su poduzete sve mjere za osiguranje ubiranja i čuvanja javnih prihoda i da li se Direkcija pridržava zakona, instrukcija i uputa koje se na nju odnose;**
- **Da li se isplate javnih rashoda ili korištenje javnih prihoda vrši po odgovarajućem ovlaštenju i za svrhe za koje je dato ovlaštenje;**

- Da li su računovodstveni sistem i sistem internih kontrola prikladno postavljeni za sprečavanje ili otkrivanje značajnog pogrešnog prikazivanja i da li funkcioniše sistem internih kontrola.

Cilj revizije je bio i da se daju preporuke za dalji rad, prvenstveno radi poboljšanja i snaženja internih kontrola kako bi se zaštitila imovina, pravilno i u skladu sa Zakonom koristila sredstva, a time i efikasno poslovalo.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Menadžment i sistem internih kontrola

Prilikom analize rada menadžmenta i ocjene istog mora se uzeti u obzir da je do 30.06.2001. godine Direkcija kao organizaciona jedinica u sastavu nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija poslovala preko jedinstvenog transakcijskog računa Ministarstva, a od 01.07.2001. godine Direkcija je poslovala preko vlastitog transakcijskog računa.

Na dan 31.07.2001. godine u Direkciji je došlo do imenovanja novog Direktora i razrješenja ranijeg. Poslije imenovanja izvršena je primopredaja između prethodnog i novog Direktora i tom prilikom sačinjen Zapisnik o primopredaji Direkcije sa naznakama zatečenog stanja osnovnih karakteristika poslovanja.

U sklopu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija nalazi se Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Direkcije, a istim Pravilnikom nije predviđeno radno mjesto internog kontrolora. Direkcija koristi Pravilnik o plaćama službenika Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Direkcija nema usvojen Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Nedostatak postupaka interne kontrole u poslovanju izražen je tokom čitavog revidiranog perioda. U finansijskom poslovanju Direkcije uočeno je da nema pisanih procedura i pravila o načinu prijema i redosljedu kretanja finansijskih dokumenata, niti kod postupka obrade i likvidacije istih. Uvidom u internu dokumentaciju uočeni su nedostaci formalne prirode koji ukazuju na potrebu uvođenja pisanih procedura koje bi ojačale sistem interne kontrole. Nedostatak sistema interne kontrole naročito je izražen na polju razmjene finansijske dokumentacije i povratnih informacija između Direkcije i Službe za zajedničke poslove Vlade FBiH koja za Direkciju vodi računovodstvene poslove.

Preporuka menadžmentu: Menadžment Direkcije treba da uspostavi skup pisanih pravila kojih će se pridržavati svi uposleni, sa svrhom postizanja ciljeva na području:

- **efikasnog poslovanja,**
- **pouzdanog finansijskog izvještavanja,**
- **usklađenosti s primjenjivim zakonima i propisima.**

Menadžment Direkcije treba uvesti takve kontrolne postupke kojima se osigurava nadzor nad imovinom i poslovnim knjigama. (INTOSAI revizijski standard br. 142).

4.2. Usklađenost sa zakonskim propisima

U svom poslovanju Direkcija se nije pridržavala zakonskih propisa u slijedećem:

- **Direkcija je članom 4. Zakona o budžetima/proračunima u FBiH određena kao budžetski korisnik, i kao takva je dužna sačiniti periodične i godišnji izvještaj u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta/proračuna u FBiH. Obzirom da se na dan 30.06.2001. godine nije uradio diobeni bilans imovine, time Direkcija nije bila u mogućnosti sačiniti ni finansijske izvještaje za 2001. godinu. Naime, računovodstvene knjige**

Direkcije odražavaju samo finansijske transakcije u domaćoj valuti za revidirani period, ali ne i stanje imovine, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2001. godine.

U razgovoru sa odgovornom osobom Direkcije dobili smo obrazloženje da su Federalno ministarstvo finansija i nadležna porezna uprava dali usmenu uputu da Direkcija nije dužna praviti godišnji izvještaj za 2001. godinu te da isti treba da napravi nadležno Ministarstvo, iz razloga uspostave Trezora FBiH od 01.01.2002. godine.

- Direkcija nije izvršila inventarisanje i usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja prilikom primopredaje dužnosti i prilikom statusnih promjena, a što je bila dužna u skladu sa članom 23. Zakona o računovodstvu (Sl. N. FBiH br. 2/95) i članom 65, 66. i 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH. Direkcija je, također, bila dužna da uskladi stanje potraživanja iskazano u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim redovnim popisom na dan 31.12.2001. godine što nije učinjeno.

Preporuka menadžmentu: Izvršiti inventarisanje i usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine, obaveza i potraživanja Direkcije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

- Uvidom u glavnu knjigu revizijski tim je ustanovio da Direkcija nije knjigovodstveno evidentirala dnevna stanja deviznih izvoda, što nije u skladu sa članom 19. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH po kojem se na računima glavne kategorije 110000-Novčana sredstva i plemeniti metali vode efektivni i žiralni novac, valute i devize, kao i plemeniti metali u skladu sa nazivima računa. Devizni računi vode se paralelno u stranoj valuti, u KM i bilansiraju po kursu Centralne banke BiH.

Uvidom u glavnu knjigu, također je konsatirano da se nisu knjigovodstveno evidentirali prilivi i odlivi sa deviznog računa Direkcije što nije u skladu sa članom 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH. Budžetski korisnici su, u skladu sa pomenutim članom obavezni osigurati podatke i o svim:

- Prihodima ostvarenim od obavljanja osnovne djelatnosti budžetskih/proračunskih korisnika po posebnim popisima,
- Tekućim izdacima, kao što su plaće, naknade, izdaci za materijal i usluge, tekući transferi i plaćanje kamata.

- U Direkciji su za 2001. godinu planirani samo prihodi iz budžeta/proračuna. Direkcija kao obveznik donošenja budžeta nije izvršila planiranje vlastitih prihoda za 2001. godinu što nije u skladu sa članom 8, stav 1. Zakona o budžetima/proračunima u FBiH koji upućuje da svi javni prihodi i primici budžeta, uključujući i vlastite prihode korisnika budžeta moraju biti raspoređeni u budžetu i iskazani po izvorima iz kojih potiču.

4.3. Izvršenje budžeta/proračuna

Proračun/budžet Federalne Direkcije Civilne Avijacije za 2001. godinu donesen je, u okviru usvojenog proračuna/budžeta FBiH za 2001. godinu, 14.05.2001. godine (Sl. novine FBiH br. 18/01). Izmjene i dopune Budžeta za 2001. godinu objavljene su u Službenim novinama FBiH od 30.12.2001. godine.

Usvojenim proračunom/budžetom i njegovim izmjenama planirani su prihodi iz Proračuna FBiH, kao i rashodi Direkcije za 2001. godinu. Obzirom da je predmet revizije period od 01.07.- 31.12.2001. godine, revizijski tim je uz suglasnost odgovornih osoba u Direkciji, podatke iz planiranog budžeta/proračuna razmatrao za isti period.

Prihodi prikazani u računovodstvenim knjigama za revidirani period ostvareni su u iznosu od 792.723 KM ili 99,41% u odnosu na plan. Rashodi i izdaci prikazani u računovodstvenim knjigama za isti period ostvareni su u iznosu 788.763,60 KM ili 98,92% u odnosu na plan.

Napominjemo da Direkcija u knjigovodstvu nema evidentirano poslovanje koje se odvijalo preko deviznog računa, te da ostvareni prihodi, rashodi i izdaci ne odražavaju stvarno stanje prihoda, rashoda i izdataka za revidirani period. Navedeni prihodi, rashodi i izdaci odražavaju samo poslovanje preko redovnog transakcijskog računa Direkcije.

4.3.1. Prihodi

Slijedeća tabela daje prikaz prihoda, prema stanju u glavnoj knjizi, za period 01.07. – 31.12.2001. godine:

R. br.	Opis	1.7. – 31.12.2001. g.		Index	Struktura
		Rebalans proračuna	Izvršenje proračuna		
1	2	3	4	5	6
PRIHODI (A+B)		797.400	792.723	99,41	100,00
A. NEPOREZNI PRIHODI (1+ 2)		-	312.658	-	39,44
1	Prihodi od kamate za depozite u banci	-	555	-	0,07
2	Prihodi od pružanja usluga ostalim	-	312.103	-	39,37
B. PRIHODI IZ PRORAČUNA		797.400	480.065	60,20	60,55

Neporezni prihodi

Revizija nije bila u mogućnosti utvrditi stvarne neporezne prihode Direkcije ostvarene preko deviznog računa zbog toga što se isti nisu knjižili u knjigovodstvu što nije u skladu sa članom 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH. Isto tako dio ovih prihoda je uplaćivan na devizni račun Ministarstva prometa i komunikacija što je dodatno umanjilo mogućnost utvrđivanja stvarno ostvarenih neporeznih prihoda.

Neporezni prihodi prikazani u glavnoj knjizi ostvareni su u iznosu od 312.658 KM, a sastoje se od kamata na deponovana sredstva u iznosu od 555 KM i prihoda od pružanja javnih usluga u iznosu od 312.103 KM. Prihodi od pružanja javnih usluga odnose se na naplatu navigacionih usluga u skladu sa Naredbom o naplati navigacionih usluga prilazne i aerodromske kontrole letenja na međunarodnim aerodromima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli (Sl. Novine FBiH 53/00). Prihodi ove vrste ostvaruju se na način da Direkcija ispostavlja mjesečne fakture korisnicima usluga za protekli mjesec.

Napominjemo da revizija nije bila u mogućnosti utvrditi stvarne prihode pristigle na devizni račun Direkcije ostvarene po ovom osnovu. Od ostvarenih prihoda Direkcija je izvršila uplate u Budžet FBiH, i to:

- EUR 248.581,56 ili KM 486.183,27
- USD 70.756,20 ili KM 153.236,70.

Dio prihoda ostvaren po ovom osnovu konvertovan je u valutu KM i prebačen na redovni transakcijski račun.

U Direkciji postoji pomoćna evidencija o nenaplaćenim prihodima ove vrste za period od 1999. – 2001. godine u ukupnom iznosu od 1.750.824,10 KM, a čije stanje je slijedeće:

- o za 1999. godinu KM 399.481,40
- o za 2000. godinu KM 580.212,00
- o za 2001. godinu KM 771.130,70

Uvidom u Rješenje br. 10/8-27-2527/01 od 03.12.2001. godine kojim se formira ispitna komisija za provjeru stručne sposobnosti kandidata za dobijanje dozvole profesionalnog pilota aviona, utvrđeno je da tačka 4. ovog Rješenja po kojoj troškove organizacije ispita, te troškove članova komisije snosi Federalno ministarstvo prometa i komunikacija nije u skladu sa tačkom 3. **Naredbe o**

visini naknade za provjeru stručne osposobljenosti zrakoplovnog osoblja (Sl. N. FBiH br. 50/01). Ova Naredba propisuje da prilikom provjere stručne osposobljenosti zrakoplovnog osoblja članovima komisije za polaganje ispita podnosilac zahtjeva osigurava sredstva na ime izdataka za putne i druge troškove službenika organa uprave, a sredstva koja ostanu nakon odbitaka stvarnih troškova koji se uplaćuju za rad komisije, ispita, popravnog ispita i drugo, prihod su Budžeta FBiH.

Isto tako uočeno je da Direkcija nije ostvarila prihode u budžet FBiH ni po slijedećim naredbama:

- Naredba o visini naknade za dobijanje potvrde zračnog operatora (Sl. N. FBiH br. 50/01),
- Naredba o visini naknade za izvršeni pregled zrakoplova (Sl. N. FBiH br. 50/01).

U razgovoru sa menadžmentom došli smo do saznanja da se navedene Naredbe do dana završetka revizije nisu počele primjenjivati.

Prihodi iz proračuna

Prihodi iz budžeta/proračuna ostvareni su u iznosu od 480.065 KM. Prihodi iz budžeta/proračuna koji se odnose na 2001. godinu, a dospjeli su u januaru 2002. godine u iznosu od 75.312,40 KM prikazani su kao prihodi za 2001. godinu.

Preporuka menadžmentu: Svi javni prihodi i primici budžeta/ proračuna uključujući i vlastite prihode korisnika budžeta moraju biti raspoređeni u budžetu i iskazani po izvorima iz kojih potječu (član 8, stav 1. Zakona o budžetima/proračunima u FBiH). Budžetski korisnici obavezni su osigurati podatke o prihodima ostvarenim od obavljanja osnovne djelatnosti i ove podatke knjigovodstveno iskazati po klasama, glavnim kategorijama, podkategorijama, glavnim grupama, podgrupama i analitičkim kontima iz Kontnog plana (član 4. i 13. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH). Sav prikupljeni i naplaćeni javni prihod, koji pripada Budžetu/Proračunu, obavezno se uplaćuje na račun javnih prihoda Federalnog budžeta/proračuna (član 18. Zakona o izvršavanju budžeta/proračuna FBiH za 2001. godinu).

4.3.2. Rashodi

Slijedeća tabela daje prikaz rashoda i izdataka, prema stanju u glavnoj knjizi, za period 01.07. – 31.12.2001. godine:

R. br.	Opis	1.7.-31.12.2001. g.		Index	Struktura
		Rebalans proračuna	Izvršenje proračuna		
1	2	3	4	5	6
	RASHODI I IZDACI (A+B)	797.400	788.764	98,92	100,00
	A. TEKUĆI RASHODI (1-13)	797.400	672.358	84,32	85,24
1	Bruto plaće i naknade	290.000	299.008	103,11	37,90
2	Naknade troškova uposlenih	95.300	142.158	149,17	18,02
3	Doprinosi poslodavca	25.100	33.193	132,24	4,20
4	Putni troškovi	12.450	11.932	95,84	1,51
5	Izdaci za energiju	11.050	20.438	184,96	2,59
6	Izdaci za komunalne usluge	21.250	19.458	91,57	2,46
7	Nabava materijala	3.650	41.607	1139,92	5,27
8	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	6.250	5.132	82,11	0,65
9	Unajmljivanje imovine	-	8.430	-	1,06
10	Izdaci za tekuće održavanje	2.600	39.708	1527,23	5,03
11	Izdaci za bankarske usluge	4.850	35.233	726,45	4,46
12	Ugovorene usluge	14.900	16.060	107,78	2,03
13	Tekući grantovi	310.000	-	-	0,00
	B. KAPITALNI IZDACI	-	116.406	-	14,76
14	Nabavka opreme	-	116.406	-	14,76

Ukupno ostvareni rashodi i izdaci prikazani u glavnoj knjizi za period 01.07. – 31.12. 2001. godini iznose 788.764 KM ili 98,92 % u odnosu na plan.

Plaće i doprinosi poslodavca

Izdaci za bruto plaće (neto plaće, naknade, doprinosi iz plaća i porez na plaće) u revidiranom periodu isplaćeni su u iznosu 299.008 KM, što u odnosu na plan predstavlja povećanje za **3,11%**.

Obračunati doprinosi na plaću na teret poslodavca iznose 33.193 KM.

Ukupni izdaci po osnovu plaća za 44 djelatnika iznose 332.201 KM.

Direkcija obračunava plaću na bazi koeficijenta iz Pravilnika o plaćama službenika Federalnog ministarstva prometa i komunikacija br. 01-34-1029/99 od 01.06.1999. godine koji je usklađen sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u FBiH. Visina osnovice za plaću iznosi 100,00 KM.

Uvidom u dokumentaciju za obračun plaće za 7/2001 godine obračunata neto plaća za 43 djelatnika iznosi 30.857,35 KM, a obračunati doprinosi iz plaća 14.521,09 KM, što ukupno iznosi 45.378,44 KM.

Na obračunatu neto plaću Direkcija obračunava i poseban dodatak na plaću za službenike koji obavljaju poslove od posebne složenosti i pod posebnim uslovima rada moraju imati dozvolu za rad ili posebna ovlaštenja, a na osnovu Rješenja br. 01-34-102/01 od 12.02.2001. godine.

Tokom 2001. godine uposleno je dvanaest (12) novih djelatnika po objavljenom oglasu/konkursu, a u istom periodu objavljena su dva (2) djelatnika.

Naknade troškova zaposlenih

Ove naknade prikazane u glavnoj knjizi u iznosu od 142.158 KM, **veće su u odnosu na plan za 49,17%**. Obzirom da je Direkcija propustila uspostaviti određene procedure interne kontrole i nije ustrojila evidenciju naknada troškova zaposlenih po vrstama revizijski tim nije bio u mogućnosti sagledati strukturu ovih naknada.

Uvidom u prateću dokumentaciju uz isplate naknada uočeno je da su se vršile isplate jednokratnih pomoći po osnovu:

- Rješenja br. 10-49-2659/01 od 23.11.2001. godine o isplati sredstava za nabavku zimnice službenicima Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Direkcije u ukupnom iznosu od 49.200 KM (400 KM po zaposlenom);
- Rješenja br. 10-49-2659-1/01 od 24.12.2001. godine o isplati sredstava u svrhu vjerskih i državnih praznika službenicima Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Direkcije u ukupnom iznosu od 24.200 KM (200 KM po zaposlenom).

Porez po navedenim isplatama uredno je obračunat i uplaćen.

Napominjemo da isplate ovih naknada nisu planirane usvojenim budžetom, i sredstva nisu obezbjeđena iz Budžeta FBiH. Naknade su isplaćene zaposlenim u Direkciji i zaposlenim u Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.

Uvidom u Rješenje br. 07-1-34-1415/01 od 01.08.2001. godine djelatnik Direkcije ostavlja se neraspoređen za period od jedne godine, počev od 01.08.2001. godine. Metodom slučajnog uzorka kod obračuna naknada za topli obrok za mjesec avgust i oktobar 2001 utvrđeno je da je isti djelatnik primio naknadu po tom osnovu, što nije u skladu sa članom 29. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH, po kojem službeniku pripada naknada za ishranu u toku rada. Takođe je utvrđeno je da je navedeni djelatnik primio dnevnice za službeni put, po putnom nalogu br. 10-49-2249/01 od 17.10.2001. g. i putnom nalogu br. 10-49-2616/01 od 11.12.2001. godine.

Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge prikazani u glavnoj knjizi za period 1.7. – 31.12.2001. godine iznose 197.998 KM, ili 120.998 KM više od plana, odnosno 257,14% u odnosu na plan.

Izdaci za nabavku materijala su nerealno planirani u iznosu od 3.650 KM, a ostvareni su u iznosu od 41.607 KM, što je u odnosu na plan 1139,92%. Izdaci za unajmljivanje imovine nisu planirani u budžetu, a evidentirani izdaci po tom osnovu iznose 8.430 KM. Takođe su nerealno planirani i izdaci za tekuće održavanje i izdaci za bankarske usluge.

Uvidom u dokumentaciju ustanovili smo da je prilikom nabavki ispoštovana Uredba o postupku nabavke robe, uslugama i ustupanju radova (Sl. N. FBiH br. 31/98).

Preporuka menadžmentu: Svi izdaci moraju biti utvrđeni u budžetu i uravnoteženi s prihodima i primicima, sukladno članku 8. Zakona o proračunima u F BiH. S proračunskih računa ne smiju se isplaćivati izdaci koji nisu predviđeni – članak 14. istog Zakona.

4.4. Stalna sredstva

Uvidom u predočenu dokumentaciju revizijski tim je konstatirao slijedeće: Rješenjem o imenovanju komisije za popis osnovnih sredstava br. 07/2-49-2691/01 od 18.12.2001. godine Ministar federalnog ministarstva prometa i komunikacija imenovao je komisiju za popis osnovnih sredstava čiji je zadatak da izvrši popis osnovnih sredstava i inventara u prostorijama Ministarstva, Federalne direkcije civilne avijacije i Federalne direkcije cesta. Komisija u sastavu od šest (6) članova izvršila je popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, obaveza i potraživanja za 2001. godinu i sačinila Elaborat o popisnom materijalu br. 07/1-34-243-1/02 od 11.01.2002. godine. Popis stalnih sredstava je izvršen na jedinstvenoj popisnoj listi Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Prema podacima iz Službe koja vodi evidenciju stalnih sredstava došli smo da slijedećih podataka koji se odnose na Direkciju na dan 31.12.2001. godine:

A. NABAVNA VRIJEDNOST STALNIH SREDSTAVA

Stanje 01.01.2001. g.	77.863,45 KM
Nabavljena SS u 2001. g.	113.602,92 KM
Donirana SS u 2001. g.	<u>755.513,13 KM</u>

Nabavna vrijednost na dan 31.12.2001. g. 946.979,50 KM

B. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI STALNIH SREDSTAVA

Stanje 01.01.2001. g.	5.211,23 KM
Obračunata amortizacija u 2001. g.	<u>104.592,85 KM</u>

Ispravka vrijednost na dan 31.12.2001. g. 105.114,08 KM

C. SADAŠNJA VRIJEDNOST STALNIH SREDSTAVA

Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2001.g. 841.865,42 KM

Amortizacija stalnih sredstava u 2001. godini obračunata je primjenom godišnjih stopa koje su propisane za budžetske/proračunske korisnike Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna FBiH.

Preporuka menadžmentu: Uskladiti stvarno stanje stalnih sredstava utvrđeno popisom sa knjigovodstvenom evidencijom. Za stalna sredstva dobivena iz donacije Direkcija treba napraviti Odluku o uknjižavanju istih.

4.5. Novčana sredstva

Finansijsko poslovanje Direkcije za period 01.07. – 31.12.2001. godine obavljalo se preko transakcijskog računa br. 1610200004260047 otvorenog kod Raiffeisen banke u Mostaru i deviznog računa br. 500116000 otvorenog kod iste banke.

Direkcija nije knjigovodstveno evidentirala dnevna stanja deviznih izvoda. Također je konsatirano da se nisu knjigovodstveno evidentirali prilivi i odlivi sa deviznog računa Direkcije

Na dan 31.12.2001. godine Direkcija je raspolagala novčanim sredstvima na transakcijskom računu u iznosu od 27.468,35 KM. Prema instrukciji o zatvaranju fiskalne 2001. godine korisnika federalnog budžeta br. 01-49-397/02 od 15.01.2002. godine Direkcija je novčana sredstva u iznosu od 4.549,06 KM vratila u Budžet FBiH, a ostatak je iskorišten za podmirenje tekućih rashoda.

Komisija za popis nije dala stanje novčanih sredstava na deviznom računu, a uvidom u glavnu knjigu stanje deviznog računa na dan 31.12.2001. godine je nula (0).

Preporuka menadžmentu: Knjigovodstveno evidentirati devizne izvode u skladu sa članom 19. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH po kojem se na računima glavne kategorije 110000-Novčana sredstva i plemeniti metali vode efektivni i žiralni novac, valute i devize, kao i plemeniti metali u skladu sa nazivima računa. Devizni računi vode se paralelno u stranoj valuti, u KM i bilansiraju po kursu Centralne banke BiH. Knjigovodstveno evidentirati sve prilive i odlive novčanih sredstava svih bankovovnih računa u skladu sa članom 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

4.6. Potraživanja

Na dan 31.12.2001. godine Direkcija nema knjigovodstveno evidentiranih potraživanja.

Komisija za popis u svom zapisniku je navela da Direkcija za 2001. godinu na ime nenaplaćenih faktura za navigacione usluge ima potraživanja u iznosu od 771.130,70 KM.

Revizijskom timu je prezentirana informacija o potraživanjima Direkcije na ime nenaplaćenih faktura za navigacione usluge i za 1999. g i 2000. g. što za sve tri godine ukupno čini 1.750.824,10 KM.

Direkcija je bila dužna osigurati podatke o stanju svojih potraživanja na ime izdatih faktura za navigacione usluge i knjigovodstveno ih evidentirati preko konta kratkoročnih razgraničenja u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

Preporuka menadžmentu: Direkcija je obavezna podatke o stanju potraživanja osigurati po standardnoj budžetskoj klasifikaciji i knjigovodstveno iskazati po analitičkim kontima iz Kontnog plana.

4.7. Obaveze

Prema podacima dobivenim od menadžmenta Direkcije, Zapisniku popisne komisije, kao i prema glavnoj knjizi Direkcija nema neizmirenih obaveza na dan 31.12.2001. godine.

5. RAČUNOVODSTVO

Računovodstvo Direkcije se vodi u Službi za zajedničke poslove Vlade FBiH.

Direkcija nema donijet Pravilnik o računovodstvu kao ni posebno uređene računovodstvene politike za specifično evidentiranje poslovnih događaja, tako da se računovodstvo obavlja u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta FBiH. Prilikom plaćanja Direkcija je napravila **interni nalog za plaćanje** koji nije dovoljan da bi knjigovodstvena dokumentacija bila uredno likvidirana. Da bi se isplate uredno i valjano mogle izvršiti neophodno je da se na svakom računu navede ime osobe koja je zaprimila robu ili izvršenu uslugu, potpis osobe ovlaštene da odobri isplatu, te potpis likvidatora-blagajnika koji je isplatio račun.

Naročito su izraženi problemi na području međusobne komunikacije i razmjene finansijskih dokumenata i informacija između Direkcije i SZP Vlade FBiH.

Nepostojanje gore pomenutih internih akata i postojanje predočenih problema imalo je za posljedicu da knjigovodstvene evidencije, u većini slučajeva, ne odražavaju hronološko prikazivanje

podataka o nastalim promjenama i stanjima na bazi knjigovodstvene dokumentacije, a analitičke evidencije nisu ustrojene na nivou kojim bi se osigurao zadovoljavajući nivo informacija o stanjima pojedinih stavki imovine Direkcije. Revizijskom timu je dat na uvid dopis br. 01-27-1734/01 kojim se Federalno ministarstvo prometa i komunikacija obaraća SZP Vlade FBiH zahtjevom da sačinjavanje godišnjih izvještaja bude u skladu sa propisima važećim za korisnike budžeta u FBiH.

Sve prethodno navedeno upućuju na činjenicu da bi postojanje vlastite službe za finansijske poslove znatno umanjilo postojeće probleme.

Preporuka menadžmentu: Ured za reviziju preporučuje Direkciji da sačini Pravilnik o knjigovodstvu i akt o računovodstvenim politikama.

6. ZAKLJUČAK

Na osnovu izvršene revizije finansijskog poslovanja Federalne Direkcije Civilne Avijacije Ured za reviziju budžeta/proračuna u FBiH je utvrdio zaključke i preporuke kako slijedi:

- **Direkcija nije izradila periodične i godišnji izvještaj za period 01.07. – 31.12.2001. godine, te se preporučuje da sačini periodične i godišnji izvještaj u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta/proračuna u FBiH;**
- **Direkcija treba osigurati da svi javni prihodi i primici budžeta, uključujući i vlastite prihode budu raspoređeni u budžetu i iskazani po izvorima iz kojih potiču u skladu sa članom 8. Zakona o budžetima/proračunima u FBiH;**
- **Svi izdaci Direkcije moraju biti utvrđeni u budžetu/proračunu i uravnoteženi s prihodima i primicima, u skladu sa članom 8. Zakona o budžetima/proračunima u FBiH. S budžetskih/proračunskih računa ne smiju se isplaćivati izdaci koji nisu predviđeni – član 14. istog Zakona;**
- **Sav prikupljeni i naplaćeni javni prihod, koji pripada Budžetu/Proračunu, Direkcija je obavezna uplatiti na račun javnih prihoda Federalnog budžeta/proračuna - član 18. Zakona o izvršavanju budžeta/proračuna FBiH za 2001. godinu;**
- **Direkcija treba osigurati podatke o prihodima ostvarenim od obavljanja osnovne djelatnosti i ove podatke knjigovodstveno iskazati po klasama, glavnim kategorijama, podkategorijama, glavnim grupama, podgrupama i analitičkim kontima iz Kontnog plana (član 4. i 13. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH);**
- **Direkcija je dužna knjigovodstveno evidentirati sve prilive i odlive novčanih sredstava svih bankovovnih računa u skladu sa članom 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH;**
- **Direkcija je dužna knjigovodstveno evidentirati devizne izvode u skladu sa članom 19. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.**
- **Direkcija je dužna osigurati podatke o stanju potraživanja po standardnoj budžetskoj klasifikaciji i knjigovodstveno ih iskazati po analitičkim kontima iz Kontnog plana;**
- **Direkcija je dužna uskladiti knjigovodstveno stanje sredstava i obaveza prema izvorima, najmanje jednom godišnje, sa stvarnim stanjem koje se utvrđuje inventarisanjem;**

- Računovodstvo Direkcije treba biti zasnovano na računovodstvenim načelima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti, blagovremenosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija, u skladu sa članom 3. i 4. Uredbe o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH;
- Uspostaviti skup postupaka sa tačno utvrđenim zadacima i odgovornostima svih uposlenih kojima će se tačno utvrditi sistem internih kontrola;
- Sačiniti Pravilnik o knjigovodstvu i akt o računovodstvenim politikama.

Komentar na očitovanje:

U predviđenom roku Federalna Direkcija Civilne Avijacije očitovala se dopisom br. 01-27-544-1/02 od 18.06.2002. godine, a u vezi sa Izvještajem o izvršenoj reviziji. U dopisu su data obrazloženja pojedinih navoda iz našeg Izvještaja koja su razmotrena i inkorporirana u konačan Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja na dan 31.12.2001. godine.

Ovlašteni revizor: _____
Vedranka Gadžić

Revizor: _____
Maida Karić